

Ako bojovať za práva pracujúcich

Poznámka k otázke štrajkových bojov, ako dodatočná reakcia na prednášku Stanislava Pirošika, ktorá odznela na marxistickom seminári, ešte v decembri 2009.

Stanislav Pirošik zrejme nemal na Seminári dostatok priestoru, lebo inak v jeho kvalitnom dokumente chýbala rozpracovaná odborárska otázka. Najmä teraz vidíme vlastne komu slúžia odbory, ktoré nie sú revolučné a na strane ľudí, lež majú štrajkokazecké maniere.

Druhou otázkou je reakcia našej robotníckej triedy, pretože tá je vo väčšej miere pasívna. Zostáva nám zamyslieť sa, prečo sú vlastne robotníci v pasivite, napriek tomu, že dozreli podmienky na revolučný zápas??

Z novembrovej demonštrácie 2009, v Bratislave
Ilustračné foto SF, archív HK

Ďalšie otázky, ale aj za politické otázky. Takýmto typom štrajkov boli decembrové udalosti (decembrový generálny štrajk 1920), kde pracujúci vystúpili k politickým otázkam, ale aj za sociálne požiadavky. Zvlášť ostré boje boli v Hlohoveckom okrese (zemerobotníci), Vrábelskom a priemyselné robotníctvo zase v oblasti Krompách.

Táto revolučná vlna však na Slovensku v súčasnosti chýba. Príčinou je nielen reakčnosť odborov, ale aj nedokonalé zákony, ktoré rozpúšťajú štrajk po niekoľkých dňoch, čo robotníkom, ale aj pracujúcej inteligencii neumožňujú dôslednejšie bojovať za svoje požiadavky.

Otázka odborov

Ako sme spomenuli – brzdou štrajkových bojov na Slovensku sú samotné odbory. Odborárski predáci s neochotou zastupujú pracujúcich, čo sa prejavuje aj v stave členstva, aj v úrovni obrany práv pracujúcich. Odborárski funkcionári nestoja na strane pracujúcich a aj ich požiadavky sú slabé. Môžeme si to všimnúť napríklad v doprave. Tam SAD Bratislava (Slovak Lines) resp. vedenie tejto firmy navrhovalo zrušiť zamestnanecké poukážky (umožňovali im cestovať zadarmo na území republiky SAD-kami) a navrhlo ich spoplatniť taxou 0,10€ za kilometer. Samozrejme povieť si – symbolická cena, ale pripočítajte kilometre, ktoré precestuje vodič autobusu bývajúcí v okolí Piešťan a suma hneď narastie.

A ako postupujú odbory?? Tí umierneným tónom navrhujú 0,03€ za kilometer; pričom by mali stáť na strane vodičov a brániť zubami-nechtami poslednú sociálnu vymoženosť týchto pracujúcich.

Podobne je to aj otázka zastúpenia odborov v iných odvetviach priemyslu. Stáva sa, že odbory nie sú schopné brániť člena, ktorý je práceschopný, len stojí na protikapitalistickej pozícii. Takto sa zo spoľahlivého zamestnanca stáva zamestnanec nespoľahlivý – a dôvod k jeho vyhodneniu sa vždy nájde. Ako by mali vlastne odbory pracovať?? V prvom rade by nemali v štrajkovom boji robotníctva plniť úlohu štrajkokazov. Odbory by mali stáť na strane pracujúcich, mali by im zabezpečovať právnu pomoc a zároveň by mali robotníctvo a zamestnanectvo počas štrajkových bojov podporovať nielen finančne, ale aj hmotne. Ak sa nájdu peniaze na vysoké platy odborárskych predákov, musia sa nájsť peniaze aj na podporu štrajkových bojov.

Postup robotníctva

Druhou vecou je postup robotníctva. Robotníci by si mali uvedomiť, že kapitalista im zadarmo nič nedá. Aj relatívne vysoké platy na Západe sú výsledkom zdĺhavých a ťažkých štrajkových bojov. Myslieť si, že za určitú dobu dobehne v platoch Švajčiarsko a Rakúsko je značne naivné.

Štrajkový boj

V podstate, aj keď sa to nespomína, svetom sa prevalila počas roku 2009 vlna štrajkových bojov. Štrajkovalo nielen priemyselné robotníctvo, ale aj zemerobotníci a študenti.

Samozrejme, treba nám pochopiť zvlášť podstatu týchto zápasov. Štrajk francúzskych a kórejských robotníkov bol charakteristický svojou mohutnosťou. Juhokórejskí pracujúci obsadili fabriku a náporu štrajkokazov sa ubránili. Podobným prípadom bol aj štrajk francúzskych pracujúcich, ktorí tiež ovládli továrne.

U nás však takýto výrazný rozmach revolučného hnutia a štrajkových bojov nevidno. A pritom to tak vždy nebolo. Ako dosvedčuje bývalý marxistický historik Jozef Mlynárik (v práci Štrajkové boje I., II.) slovenské robotníctvo bolo schopné vyhrotiť štrajkové zápasy za právo na prácu, proti prepúš-

Štrajkujúci by si mali uvedomiť, že zákon nie je na ich strane, ale na strane triedy kapitalistov. Správne to spomína Karol Marx, že „Právo v kapitalistickej spoločnosti, je len vôľa vládnucej triedy povýšená na zákon.“ A dôkazom toho je zákon obmedzujúci štrajkový boj na určitý čas. Za niekoľko dní štrajkujúci nestihnú vybojovať boj za svoje práva a zo štrajku odchádzajú ako porazená strana. Štrajkujúci musia vydržať v štrajku aj v lehote po uplynutí štrajku, ba získať podporu aj ostatných pracujúcich. Typickou porážkou štrajkujúcich, je napríklad štrajkový boj železničiarov, ktorý bol po niekoľkých dňoch vďaka zákonu porazený. Ak by štrajkujúci získali podporu šoférov prímestských a diaľkových liniek SAD, ignorovali by zákonom stanovenú lehotu na štrajk, buržoázia by sa ocitla vo väčších komplikáciách a musela by urobiť nejaké ústupky.

Pravdaže štrajkové boje si vyžadujú ideovú vyspelosť štrajkujúcich, a to je hlavný problém. Keď za prvej ČSR kapitalista prepustil robotníka, celý závod šiel do štrajku. Dnes prepustí robotníka a ostatní si myslia – „Ešte, že sa to nestalo mne“. Triedne uvedomenie a solidaritu naše odbory nepodporujú. A v takejto pasivite je odsúdený každý pokus o boj za vlastné požiadavky na neúspech.

Z novembrovej demonštrácie 2009, v Bratislave
Ilustračné foto SF, archív HK

Práve Medzinárodný deň nezamestnanosti by mal byť motiváciou, tak ako to bolo v 30-tych rokoch. Musíme mobilizovať pracujúcich, členstvo, aby v Bratislave opäť zorganizovali rovnaké vystúpenia pokrokovej verejnosti ako 17. novembra. A to by malo byť taktikou v politike strany v predvolebnom období.

Medzinárodný deň nezamestnaných

Aj dnešné robotnícke hnutie sa tým musí zaoberať. Koncom februára sme si pripomenuli Medzinárodný deň nezamestnaných. V období pred parlamentnými voľbami bude pre stranu obzvlášť dôležité, aktivizovať pracujúcich a nezamestnaných a na podujatiach by sme mali všetci vystúpiť za vymožitelnosť práva na prácu. Minulý rok takéto zárodky boli, boli však prehlúsené výročím vojny v Juhoslávii. Je dôležité, aby komunistická strana spolu so Socialistickým zväzom mládeže vypracovala taktiku demonštrácií, podobne ako tomu bolo v novembri a opäť, ako v novembri, „pochovávali Právo na prácu“.

Ivan Lulják